

Ekonomiczna
transformacja —
Wrocławia

Narodowy Bank Polski

Oddział Okręgowy we Wrocławiu
ul. Ofiar Oświęcimskich 41/43, P.O. Box 500
50-059 Wrocław

Stowarzyszenie Młody Dolny Śląsk

ul. ulica Kraińskiego Wincentego, ks. 16/10
50-153 Wrocław

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

**MŁODY
DOLNY ŚLĄSK**

I. O projekcie, jego znaczeniu dla młodego pokolenia i mieszkańców Wrocławia

Wrocław to jedno z najprężniej i najbardziej dynamicznie rozwijających się miast w Polsce. Stolica Dolnego Śląska była Europejską Stolicą Kultury w 2016 roku.

Każdego dnia odwiedzają ją tłumy turystów z całego świata.

Historia „miasta stu mostów” jest niezwykle bogata i ciekawa, szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę zmiany w jego sytuacji ekonomicznej na przestrzeni wieków.

Edukacja społeczeństwa jest jednym z głównych zadań Stowarzyszenia Młody Dolny Śląsk, jak i Narodowego Banku Polskiego. Tym razem skupiamy się na edukacji z zakresu ekonomicznej transformacji Wrocławia. Animacja, broszura informacyjna i działania komunikacyjne w mediach społecznościowych mają na celu poszerzyć wiedzę wrocławian i dolnoślązaków o wydarzeniach historycznych, które wpłynęły na rozwój ekonomiczny miasta.

Poruszamy kwestie związane m.in. z założeniem Uniwersytetu Wrocławskiego, pierwszą linią kolejową oraz wpływem tych wydarzeń na rozwój miasta. Uwzględniamy również informacje dotyczące funkcjonowania Narodowego Banku Polskiego, aby zwiększyć świadomość społeczeństwa z zakresu działalności banku centralnego.

II. | O projekcie, jego znaczeniu dla młodego pokolenia i mieszkańców Wrocławia

I. Założenie grodu we Wrocławiu przez Wratysława I w X wieku

Zgodnie z dostępnymi materiałami historycznymi, pierwszy gród na terenach współczesnego Wrocławia został założony w X wieku przez czeskiego księcia Wratysława.

2. Pierwsza wzmianka na temat miasta przy okazji założenia pierwszego biskupstwa

W 1000 roku na zjeździe gnieźnieńskim cesarz Otton III i Bolesław Chrobry ustanowili we Wrocławiu biskupstwo rzymskokatolickie podporządkowane arcybiskupstwu w Gnieźnie. Wskutek tego, w obrębie grodu powstała pierwsza katedra romańska.

3. Działalność wrocławskiej mennicy od połowy XI wieku

W pierwszej połowie XI wieku rozpoczęła swoją działalność mennica we Wrocławiu. Wówczas była to największa mennica, w której bili swoje monety m.in. Bolesław I Wysoki, Henryk I Brodaty, Henryk II Pobożny i Henryk VI Dobry.

4. Rozkwit handlu w XV wieku

W XII-XIII wieku miasto dzieliło dzieje Śląska, będąc jego centrum gospodarczym i administracyjnym. W wieku XV Wrocław przeżywał zaś rozkwit handlu. Do roku 1474 Wrocław pozostawał członkiem Hanzy. U schyłku XV wieku do budżetu miasta wpływało między 15 a 18 tysięcy grzywien.

5. Wojna trzydziestoletnia na Śląsku

Kres złotego wieku stanowiła wojna trzydziestoletnia, która, choć nie zniszczyła miasta bezpośrednio – Wrocław nie przyjął ani załóg cesarskich, ani protestanckich – mocno uderzyła w jego okolice.

6. Próba założenia Uniwersytetu Wrocławskiego w 1505 roku

Uniwersytet Wrocławski mógł powstać dwieście lat wcześniej, jeszcze na początku XVI wieku. W 1505 roku wrocławscy mieszczaństwo wystąpili z inicjatywą utworzenia w ich mieście uczelni. Wniosek poparł m.in. legat papieski na Czechy i Węgry, starosta krajowy oraz wrocławski biskup. W tym samym roku, król Władysław II Jagiellończyk wydał w Budzie dokument fundacyjny, w którym zezwolił na powstanie we Wrocławiu uniwersytetu.

Niestety, zgody nie wyraził papież Juliusz II. Powodem braku przychylności dla tego projektu był sprzeciw Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jego władze obawiały się, że wrocławska uczelnia pozbawi ich napływu studentów ze Śląska, którzy stanowili około 14% całej młodzieży akademickiej w Krakowie.

7. Przejście miasta pod panowanie Habsburgów w 1526 roku

Jagiellonowie, wskutek tragicznej śmierci króla Ludwika II w bitwie pod Mohaczem 29 sierpnia 1526 roku, utracili władzę nad Czechami i Węgrami. Swoje roszczenia do tych ziem, powołując się na zawarty w 1515 roku układ wiedeński, wysunęli Habsburgowie. Stany czeskie, choć odmówiły uznania tej umowy, dokonały elekcji Ferdynanda Habsburga na króla Czech w październiku 1526 roku. Stany śląskie uznały tę zwierzchność w grudniu tego samego roku oraz ogłosiły Ferdynanda Habsburga najwyższym księciem śląskim, tym samym pieczętując władzę tej dynastii nad Wrocławiem.

8. Założenie Uniwersytetu Wrocławskiego w 1701 roku

Uczelnia została powołana do życia 1 października 1701 roku z inicjatywy cesarza Leopolda I Habsburga. Uniwersytet Leopoldyński, ponieważ otrzymał on imię po władcy, rozpoczął działalność w dniu cesarskich urodzin, 15 listopada 1702 roku. Składał się on z dwóch wydziałów - teologii katolickiej i filozofii. Choć zakładano, że na uczelni będzie można uczyć się również prawa i medycyny, długo nie udawało się wprowadzić tych planów w życie.

9. Zdobycie miasta przez Prusy w 1741 roku

20 października 1740 roku zmarł cesarz Karol VI Habsburg, po którym koronę przejęła, na wskutek sankcji pragmatycznej, jego córka Maria Teresa. Władca Prus, Fryderyk II Hohenzollern, wykorzystał ten kryzys dynastyczny i wyprawił się z wojskiem na Śląsk, celem zagrabienia tych ziem. I wojna Śląska zakończyła się jego zwycięstwem, a Wrocław przeszedł pod panowanie pruskie, unikając jednak zniszczeń.

Fryderyk II Hohenzollern nie chciał zajmować miasta siłą, dlatego w styczniu 1741 roku zaproponował jego władarzom układ o neutralności. Siły pruskie mogły stacjonować na Ostrowie Tumskim i Ołbinie z prawem przemarszu przez miasto, a w zamian król obiecał uznać prawa i przywileje miejskie. Już w sierpniu Fryderyk złamał obietnicę, a jego armia zajęła Wrocław. Miastu odebrano samorząd i w jego granicach wprowadzono prawo pruskie. W 1742 roku podniesiono miasto do rangi „miasta królewskiego”, czyli trzeciej po Berlinie i Królewcu (aktualnie Kaliningrad), rezydencji króla.

IO. Zdobycie miasta przez wojska napoleońskie w latach 1806-1807

Wojny napoleońskie dotknęły także Wrocław. Na przełomie 1806 i 1807 roku doszło do oblężenia miasta. Prusacy, nie mając perspektyw utrzymania Wrocławia, podpisali 7 stycznia 1807 roku akt kapitulacji. Francuzi nakazali – decyzją Hieronima Bonapartego – wyburzenie murów obronnych, oraz zlikwidowali zakon jezuitów, przeprowadzając częściową sekularyzację dóbr kościelnych. Kroki te miały decydujący wpływ dla dalszego rozwoju miasta, do którego w 1808 r. przyłączono znaczne obszary znajdujące się na przedmieściach. Nieintencjonalnie przyczyniono się tym samym do dynamicznego rozwoju śląskiej stolicy.

II. Budowa pierwszej linii kolejowej w latach 1836-1842

Pierwsza linia kolejowa we Wrocławiu połączyła miasto z Górnym Śląskiem. Jej początki sięgają I połowy XIX wieku. 3 czerwca 1836 roku powołano Komitet Założycielski Kolei Górnośląskiej, na którego czele stanął hrabia Püchler, prezydent rejencji opolskiej. W 1840 roku Ministerstwo Finansów wydało koncesję na inwestycję. Uroczysty przejazd pierwszym, nowo wybudowanym odcinkiem z Wrocławia do Oławy miał miejsce 22 maja 1842 roku. Był to jednocześnie pierwszy przejazd pociągiem na terenach dzisiejszej Polski. 3 maja tego samego roku linię kolejową przedłużono do Brzegu.

I2. Powstanie Hali Stulecia

Hala Stulecia miała upamiętniać sto lat, które minęło od pokonania Napoleona w 1813 roku. Na miejsce budowy obiektu wyznaczono część parku Szczytnickiego, na którym do 1907 roku położony był tor wyścigów konnych. Spośród 43 projektów wybrano ten zaproponowany przez miejskiego architekta Maxa Berga. Prace budowlane Hali Stulecia trwały od 1911 do 1913 roku, a jej otwarcie miało miejsce 20 maja 1913 roku.

I3. Twierdza Wrocław (z niem. Festung Breslau)

Bitwa stoczona o Wrocław, u schyłku II wojny światowej – od 13 lutego do 6 maja 1945 roku – między wojskami radzieckimi i niemieckimi, jest jednym z wydarzeń kształtujących współczesną historię miasta. W jej wyniku duża część Wrocławia została zamieniona w gruzy, blisko 700 tys. cywilów opuściło miasto. 2 sierpnia 1945 r. na konferencji poczdamskiej zapadła decyzja o przekazaniu Polsce Śląska wraz z Wrocławiem, zaś ludność niemiecką, która nie opuściła miasta przed oblężeniem, przesiedlono. Do miasta zaczęła napływać ludność polska – głównie z centralnej Polski i Kresów Wschodnich.

I4. Funkcjonowanie Solidarności na Dolnym Śląsku

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Solidarność – jeden z najważniejszych ruchów społecznych, który w latach 80. XX wieku zapoczątkował proces zmieniający losy Europy i świata – bardzo prężnie działał we Wrocławiu. To tu, w zajezdni autobusowej numer 7 przy ulicy Grabiszyńskiej, w sierpniu 1980 roku rozpoczął się strajk wspierający robotników Wybrzeża.

I5. Powódź tysiąclecia

W lipcu 1997 roku Wrocław nawiedziła fala powodziowa o katastrofalnych skutkach. Pod wodą znalazło się 40% miasta, a zalanych i podtopionych zostało ponad 2500 budynków. Służbom ratunkowym pomagali wolontariusze, którzy przy pomocy worków z piaskiem starali się zatrzymać wodę. Dzięki wspólnej pracy udało się powstrzymać przed zalaniem zabytki m.in. na terenie Ostrowa Tumskiego i Wyspy Piasek. Uratowano także dworzec główny i bibliotekę Ossolineum. Powódź z 1997 roku trwa w pamięci wrocławian jako tragedia, która zmobilizowała mieszkańców do wspólnego ratowania miasta.

I6. Europejska Stolica Kultury

Czas transformacji ustrojowej i wejście w XXI wiek to dla Wrocławia okres bezprecedensowego rozwoju ekonomicznego i społecznego. We Wrocławiu powstał zupełnie nowy układ komunikacyjny, takie inwestycje jak Autostradowa Obwodnica Wrocławia czy Stadion Miejski. W 2016 roku miasto było Europejską Stolicą Kultury. Od lat kojarzy się z dynamicznym rynkiem pracy, przedsiębiorczością i bogatą ofertą turystyczną. W ścisłym centrum Wrocławia można natrafić na siedzibę Oddziału Okręgowego Narodowego Banku Polskiego.

III.

Lokalizacja miasta i jej wpływ na rozwój gospodarczy

Lokalizacja miasta jest jednym z czynników, które pozytywnie wpływają na rozwój miasta. Według badania Business Environment Assessment Study, bliskość do Czech i Niemiec umożliwia ścisłą współpracę z firmami międzynarodowymi.

Dodatkowo rozbudowana infrastruktura drogowa i dostępność powierzchni biurowych przyciąga nowe inwestycje m.in. z branży IT.

We Wrocławiu kwitł handel m.in. dlatego, że miasto było usytuowane na skrzyżowaniu dwóch ważnych dróg handlowych - Via Regia i Szlaku bursztynowego. Bliskość miast niemieckich pozwoliła miastu pod koniec XIV wieku wstąpić do Ligi Hanzeatyckiej, czyli do związku miast handlowych Europy.

Fakt, że przez Wrocław przepływa kilkanaście rzek, pozwolił aby w mieście rozwinął się handel śródlądowy. M.in. Odra była naturalnym szlakiem żeglugowym, z którego korzystano na początku historii miasta.

IV. | NBP i jego zadania

Narodowy Bank Polski (NBP) to bank centralny Rzeczypospolitej Polskiej, który odpowiada za stabilność narodowego pieniądza.

Zadania NBP są określone w Konstytucji RP, ustawie o Narodowym Banku Polskim i ustawie Prawo bankowe. Wymienione akty prawne gwarantują niezależność Banku od innych organów państwa.

NBP pełni trzy podstawowe funkcje:

- banku emisyjnego,
- banku banków,
- centralnego banku państwa.

V.

Jaki jest cel NBP?

Dbłość o stabilność systemu finansowego. NBP dba o płynność, sprawność i bezpieczeństwo systemu płatniczego. Zapewnia rozwój bezpiecznej infrastruktury rynku finansowego.

Jakie są główne zadania NBP?

- prowadzenie polityki pieniężnej,
- działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego,
- działalność emisyjna,
- rozwój systemu płatniczego,
- zarządzanie rezerwami dewizowymi Polski,
- obsługa Skarbu Państwa,
- działalność edukacyjna i informacyjna.

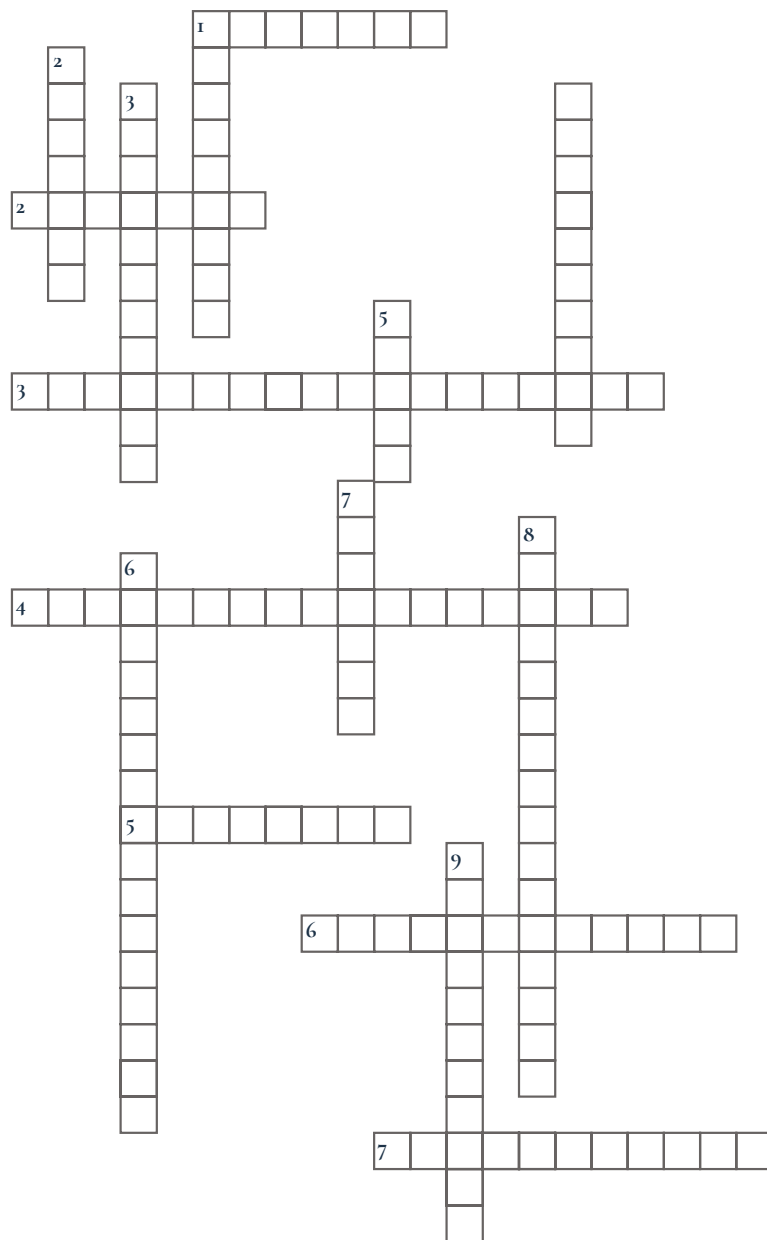
VI. | Krzyżówka „Ekonomiczna Transformacja Wrocławia”

Pionowo:

1. Założył gród we Wrocławiu
2. W 2016 roku miasto zostało Europejską Stolicą...
3. Jeden z największych ruchów społecznych, który działał we Wrocławiu
4. Region, z którym Wrocław został połączony pierwszą linią kolejową
5. Nazwa związku miast handlowych, z których Wrocław wyszedł w 1474 roku
6. Wojna mocno uderzyła w okolice Wrocławia
7. W 1000 roku na zjeździe gnieźnieńskim cesarz Otton III i Bolesław ... ustanowili we Wrocławiu biskupstwo rzymskokatolickie
8. Został królem Czech wskutek tragicznej śmierci króla Ludwika II Jagiellończyka
9. ... wystąpili z inicjatywą utworzenia uczelni we Wrocławiu

Poziomo:

1. Miasto, w którym znajdowała się największa mennica w XI wieku
2. Imię papieża, który nie wyraził w XVI wieku zgody na utworzenie uczelni we Wrocławiu
3. Nazwa centralnego banku RP
4. ... wydał decyzję o wyburzenie murów obronnych
5. Działalność ... to jedna z podstawowych funkcji NBP
6. W 1742 roku podniesiono miasto do rangi „miasta ...”
7. Akt prawny gwarantuje niezależność NBP

**NARODOWY
BANK POLSKI**

Projekt realizowany
z Narodowym Bankiem Polskim
w ramach programu edukacji ekonomicznej

**MŁODY
DOLNY ŚLĄSK**